

Σύντομη Περιγραφή Έργου με τίτλο: «Συντονισμένη προσπάθεια σχετικά με την Κακοποίηση και Παραμέληση των Παιδιών (ΚαΠαΠ) μέσω του Ελάχιστου Συνόλου Δεδομένων (ΕΣΔ)»

Η τεκμηρίωση δεδομένων, η οποία στηρίζεται σε υποθέσεις παιδικής κακοποίησης και παραμέλησης, ανά την Ευρωπαϊκή Ένωση, προκύπτει από μια ποικιλία διατομεακών πηγών που έχουν συλλεχθεί έπειτα από την εφαρμογή διαφορετικών μεθοδολογιών. Συνεπώς, η παρακολούθηση των θυμάτων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο δεν είναι επαρκώς συντονισμένη μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών. Σε διεθνές επίπεδο, δεδομένου ότι τα υφιστάμενα συστήματα επιδημιολογικής επιτήρησης διαφέρουν σημαντικά, οι συγκρίσεις δεν είναι εφικτές. Επιπρόσθετα εμπόδια στην αποτελεσματική παρακολούθηση της ΚαΠαΠ αποτελούν η έλλειψη κοινών λειτουργικών ορισμών και οι διαδικασίες σχετικά με την καταχώριση.

Το παρόν Έργο αποσκοπεί στη δημιουργία της επιστημονικής βάσης, των απαραίτητων εργαλείων και συνεργιών για τη θέσπιση εθνικών συστημάτων παρακολούθησης της ΚαΠαΠ μέσω της χρήσης ενός Ελάχιστου Συνόλου Δεδομένων (ΕΣΔ). Τα εν λόγω συστήματα θα παρέχουν πλήρεις, αξιόπιστες και συγκρίσιμες πληροφορίες βάσει υποθέσεων, σε εθνικό επίπεδο, για παιδιά που έχουν χρησιμοποιήσει υπηρεσίες προστασίας του παιδιού (κοινωνικές, υγειονομικές, εκπαιδευτικές, δικαστικές και δημόσιας τάξης, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες των χωρών). Θα δημιουργηθεί ένα Εγχειρίδιο Πολιτικής και Διαδικασιών, το οποίο θα απευθύνεται σε φορείς χάραξης πολιτικής καθώς και σε άλλους συναφείς με το αντικείμενο ενδιαφερόμενους φορείς. Θα περιλαμβάνει εργαλεία έτοιμα προς χρήση, καθώς και επιχειρηματολογία για την άσκηση πίεσης με στόχο μια ενιαία συστηματική καταγραφή μητρώου και παρακολούθηση των κακοποιημένων παιδιών, σε τοπικά και εθνικά επίπεδα, διευκολύνοντας τη σύγκριση μεταξύ των εθνών.

Ένας τέτοιος μηχανισμός καταγραφής, σε εθνικό επίπεδο, θα μπορούσε να αποτελεί μέρος της πάγιας διοικητικής διαδικασίας η οποία να ακολουθείται σε όλες τις υπηρεσίες προστασίας του παιδιού και το ΕΣΔ θα μπορούσε να «μεταφερθεί» ηλεκτρονικά σε μια και μοναδική βάση δεδομένων, η οποία θα λειτουργεί σε ηλεκτρονικό δίκτυο με αυστηρά περιορισμένη πρόσβαση. Οι εθνικές υπηρεσίες προστασίας του παιδιού οι οποίες θα εντάσσονταν αρχικά στη συλλογή και διάχυση των πληροφοριών του ΕΣΔ, θα επεκτείνονταν ώστε να συμπεριλάβουν περισσότερες υπηρεσίες, με απώτερο στόχο να κυριαρχήσουν σε ολόκληρη την περιοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρά το γεγονός ότι οι μέχρι τώρα προσπάθειες για την Ευρωπαϊκή ενοποίηση των πηγών πληροφόρησης σχετικών με την ΚαΠαΠ έχουν επικεντρωθεί κυρίως σε δικαστικές υποθέσεις ή σε υποθέσεις στις οποίες εμπλέκονται αστυνομικές αρχές, το παρόν έργο θα στοχεύσει στην παροχή ενός κοινού πλαισίου και για τις περιπτώσεις ΚαΠαΠ, οι οποίες δεν εμπλέκουν νομικές ή αρχές δημόσιας τάξης και θα αποτελεί αντικείμενο διακίνησης και διαχείρισης από υπηρεσίες σχετικές με τον τομέα της υγείας, της πρόνοιας και της εκπαίδευσης, καθώς υπάρχουν ενδείξεις ότι η συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων ΚαΠαΠ εμπíπτουν σε αυτήν την συγκεκριμένη κατηγορία.

Για το σκοπό αυτό, θα αναπτυχθεί ένα εργαλείο, το οποίο θα αποτελείται από τα απαραίτητα πρωτόκολλα, εργαλεία, μια ενότητα σύντομης κατάρτισης και έναν Οδηγό για τους πιθανούς λειτουργούς του συστήματος ΚαΠαΠ-ΕΣΔ, κυρίως για τους επαγγελματίες οι οποίοι θα είναι υπεύθυνοι για τη συλλογή και καταγραφή των δεδομένων (επισυνάπτεται στο Εγχειρίδιο Πολιτικής). Οι εταίροι θα έχουν ρόλο εθνικών «κομβικών σημείων» και θα αναλάβουν να προσαρμόσουν το εργαλείο στα δεδομένα της χώρας τους, να δημιουργήσουν και να εκπαιδεύσουν τους εθνικούς "πυρήνες" των

ομάδων των λειτουργιών τους, καθώς και να προσαρμόσουν και να προωθήσουν το Εγχειρίδιο Πολιτικής για την καθιέρωση εθνικών συστημάτων ΚαΠαΠ-ΕΣΔ.

Τα δεδομένα τα οποία θα περιέχονται στην ΚαΠαΠ-ΕΣΔ θα προέρχονται από συγκεκριμένες μεταβλητές με βάση 4 άξονες: παιδί, περιστατικό, οικογένεια και τις παρεχόμενες υπηρεσίες, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν με ποικίλους τρόπους: για την ανάπτυξη ετήσιων προφίλ της χώρας τα οποία θα υποδεικνύουν τις τρέχουσες ανάγκες των σχετικών υπηρεσιών, τη διερεύνηση της σχέσης μεταξύ συγκεκριμένων παραγόντων και των τύπων παιδικής κακοποίησης και ως ένα σημείο αναφοράς το οποίο θα καθορίζει τις προτεραιότητες που προκύπτουν σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο (benchmarking). Επιπλέον, θα μπορούσαν να υποστηρίξουν την ανάπτυξη Εθνικών Μηχανισμών Επιτήρησης του ΚαΠαΠ-ΕΣΔ (όπου αυτοί οι μηχανισμοί δεν είναι διαθέσιμοι) ή τη βελτίωση των υπάρχοντων μηχανισμών. Τέλος, τα δεδομένα του ΚαΠαΠ-ΕΣΔ θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν από μέρους των υπηρεσιών ως αφετηρία για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων, τον καθορισμό ορθών πρακτικών και το σχεδιασμό των μελλοντικών πολιτικών και της σχετικής νομοθεσίας.

Οι επωφελούμενοι του ΚαΠαΠ-ΕΣΔ μπορούν να είναι επαγγελματίες οι οποίοι απασχολούνται με κοινωνικά θέματα, επαγγελματίες υγείας ή άλλου είδους επαγγελματίες από τον τομέα της παιδικής προστασίας ή εργάζονται με παιδιά-θύματα. Εκτός από τους ίδιους τους φορείς και τους φορείς χάραξης πολιτικής οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη στρατηγικών για την πρόληψη του ΚαΠαΠ-ΕΣΔ, τα αποτελέσματα αναμένεται να ωφελήσουν το γενικό πληθυσμό των ανηλίκων και ειδικότερα, τα κακοποιημένα παιδιά και τα παιδιά τα οποία επίσης βρίσκονται σε κίνδυνο.

Ανάπτυξη της μεθοδολογίας για τον καθορισμό ενός Ελάχιστου Συνόλου Δεδομένων για την Κακοποίηση και Παραμέληση των Παιδιών (ΚαΠαΠ-ΕΣΔ)

- Χαρτογράφηση των εθνικών υπηρεσιών οι οποίες σχετίζονται με την προστασία των παιδιών, την παρακολούθηση με βάση τη μελέτη περιπτώσεων και των μηχανισμών παρακολούθησης του ΚαΠαΠ-ΕΣΔ.
- Ανάπτυξη ενός εργαλείου ΚαΠαΠ-ΕΣΔ (πρωτόκολλο, εργαλεία, Οδηγός επαγγελματιών συμπεριλαμβανομένης μίας ειδικής ενότητας σχετικής με Ηθικά ζητήματα) και Ποιοτική Αξιολόγησή της.
- Συγκρότηση εθνικών ομάδων-πυρήνων των επαγγελματιών-δυναμικών λειτουργιών του ΚαΠαΠ-ΕΣΔ.
- Ανάπτυξη των δεξιοτήτων των επαγγελματιών οι οποίοι εργάζονται στον τομέα της παιδικής προστασίας και των υπηρεσιών πρόληψης της ΚαΠαΠ. με στόχο τη συλλογή και διάχυση του ΚαΠαΠ-ΕΣΔ μέσω μιας ενότητας σύντομης κατάρτισης, το οποίο θα διεξαχθεί από εκπαιδευμένους συντονιστές και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης αυτής.
- Δημιουργία ενός Εγχειριδίου Πολιτικής και Διαδικασιών το οποίο θα απευθύνεται σε φορείς χάραξης πολιτικής καθώς και σε άλλους συναφείς με το αντικείμενο ενδιαφερόμενους φορείς με στόχο την καθιέρωση ενός εθνικού ΚαΠαΠ-ΕΣΔ και την προσαρμογή του Εγχειριδίου σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της εκάστοτε χώρας.
- Υλοποίηση δράσεων διάδοσης και δικτύωσης για την υιοθέτηση του ΚαΠαΠ-ΕΣΔ στις συμμετέχουσες χώρες.

Η πρώτη καινοτομία του έργου αφορά στην προσαρμογή και μεταφορά των αρχών και πρακτικών του Ελάχιστου Συνόλου Δεδομένων (ΕΣΔ) από τομείς, όπως η ακούσια καταγραφή τραύματος σε νοσοκομειακά τμήματα επειγόντων περιστατικών και η κοινοτική φροντίδα, στο πλαίσιο της πρόληψης, παρακολούθησης και διαχείρισης της ΚαΠαΠ. Η δεύτερη καινοτομία του έργου αφορά στα είδη των

περιπτώσεων κακοποίησης των παιδιών που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Ειδικότερα, εκτός από τις περιπτώσεις οι οποίες εμπλέκουν τις δημόσιες αρχές (δικαστική, δημόσια τάξη), η προτεινόμενη μεθοδολογία της ΚαΠαΠ-ΕΣΔ στοχεύει στην συμπερίληψη στους επιδημιολογικούς μηχανισμούς καταγραφής και περιπτώσεων τις οποίες χειρίστηκαν υπηρεσίες από τους τομείς της υγείας, της πρόνοιας και της εκπαίδευσης, δεδομένου ότι τα στοιχεία φανερώνουν ότι η συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων ΚαΠαΠ συνήθως δεν εισέρχονται στο δικαστικό σύστημα. Συνεπώς, το παρόν Έργο θα παρέχει τα απαραίτητα εργαλεία και δεδομένα για την ανάληψη πρωτοβουλιών με επίκεντρο την εναρμόνιση των τεχνικών καταγραφής των περιπτώσεων ΚαΠαΠ οι οποίες εξετάζονται από τις δημόσιες αρχές, όπως άλλωστε επιχειρεί να κάνει και ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (Fundamental Rights' Agency – F.R.A.), πράγμα το οποίο θα καταστήσει δυνατή την απόδοση μιας σαφέστερης εικόνας για το μέγεθος και τα χαρακτηριστικά του φαινομένου της ΚαΠαΠ ανά την Ευρώπη.

Το σύνολο του έργου αποτελεί μια συστηματική προσπάθεια για την ανάπτυξη κοινής εθνικής παρακολούθησης των συστημάτων επιτήρησης των περιπτώσεων της ΚαΠαΠ στην ΕΕ, μέσω της μεταφοράς καλών πρακτικών από άλλους τομείς σε πρακτικές πρόληψης της ΚαΠαΠ: η ανάπτυξη του εργαλείου του ΚαΠαΠ-ΕΣΔ και η εκπαίδευση του πυρήνα των εθνικών ομάδων ως πιθανών λειτουργών (οι οποίοι θα μπορούσαν να λειτουργήσουν στο μέλλον ως πολλαπλασιαστές), βάσει της αντίστοιχης ενότητας κατάρτισης, αποσκοπούν στο να αποτελέσουν τη βάση για τα συστήματα ΚαΠαΠ-ΕΣΔ. Το Εγχειρίδιο Πολιτικής & Διαδικασιών το οποίο απευθύνεται σε εθνικές αρχές και η διοργάνωση συνεδρίων στοχεύουν επιπροσθέτως στην υποστήριξη της ανάληψης πολιτικών πρωτοβουλιών για τη συστηματική παρακολούθηση της ΚαΠαΠ σε επίπεδο περίπτωσης. Ακόμα και οι οργανισμοί-εταίροι οι οποίοι δεν θα έχουν τη δυνατότητα να στηρίξουν τη λειτουργία των συστημάτων ΚαΠαΠ-ΕΣΔ θα μπορούσαν να συνεχίσουν με την ανάπτυξη των δεκιοτήτων των επαγγελματιών μέσω της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και on the job κατάρτισης, σε περίπτωση που τελικώς κάποια εθνική αρχή λάβει την απόφαση να προχωρήσει με την ανάπτυξη ενός συστήματος επιδημιολογικής παρακολούθησης – επιτήρησης του φαινομένου της ΚαΠαΠ.

Όλοι οι Οργανισμοί & οι Ειδικοί οι οποίοι προτίθενται να συμμετάσχουν στο παρόν έργο κατέχουν εμπειρία σε θέματα τα οποία σχετίζονται με τη διαχείριση και παρακολούθηση της ΚαΠαΠ, ήτοι:

- Το ΙΥΠ – ΨΥΚΠ έχει εφαρμόσει/πραγματοποιήσει προγράμματα πρόληψης της ΚαΠαΠ, εκπαίδευσης επαγγελματιών, εναρμονίζοντας την έρευνα και την κοινωνική πολιτική σε συνεργασία με Υπουργεία τα οποία υιοθετούν θεσμικά μέτρα
- Ο Εθνικός Οργανισμός Kind & Gezin στο Βέλγιο (Φλάνδρα) εργάζεται ενεργά στον τομέα της χάραξης πολιτικής για τη Δημόσια Υγεία, Πρόνοια και Οικογένεια, δίνοντας έμφαση στην προληπτική θεραπεία και καθοδήγηση των νέων παιδιών, προσβλέποντας σε θετικά μελλοντικά αποτελέσματα.
- Το Τμήμα Ιατρικών-Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου SWU της Βουλγαρίας, κατέχει εμπειρία στην κατάρτιση επαγγελματιών, στην έρευνα και στη χάραξη πολιτικής για παιδιά σε κίνδυνο, συνεργαζόμενο με Υπουργεία και Υπηρεσίες Παιδικής Προστασίας.
- Το Τμήμα Παιδικής και Εφηβικής Ψυχιατρικής του Πανεπιστημίου της Ούλμ της Γερμανίας εστιάζει την έρευνα του δραστηριότητα στη πρόληψη και τις παρεμβάσεις ψυχικής υγείας για τα θύματα ΚαΠαΠ, χρηματοδοτούμενο από το Υπουργείο Παιδείας και Έρευνας και είναι μέλος του Συμβουλίου Συμβουλευτικής του Υπουργείου Οικογενειακών και
- Ο Εθνικός Οργανισμός ONED στην Γαλλία έχει ως στόχο τη προαγωγή της γνώσης, αναλύει τις βέλτιστες πρακτικές και την υποστήριξη φορέων στον τομέα της προστασίας του παιδιού

- Το Istituto degli Innocenti (IDI) στην Φλωρεντία της Ιταλίας είναι ένα κέντρο με ποικίλες δραστηριότητες που σχετίζονται με την έρευνα και την εκπαίδευση για τα παιδιά και τις οικογένειες. Επίσης, διαχειρίζεται τις δραστηριότητες του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης και Ανάλυσης της παιδικής ηλικίας και της εφηβείας & γραμματεία του ευρωπαϊκού δικτύου εθνικών παρατηρητηρίων για τα παιδιά
- Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του Πανεπιστημίου Babeş-Bolyai της Ρουμανίας έχει μέχρι σήμερα υλοποιήσει σημαντικές έρευνες στο αντικείμενο της βίας κατά των παιδιών και των γυναικών. Λόγω της εμπλοκής του στην έρευνα, το Πανεπιστήμιο αυτό είχε αξιολογηθεί ως το καλύτερο στη Ρουμανία
- Ο κ. Paul Durning Καθηγητής Επιστημών της Αγωγής στο Πανεπιστήμιο Paris X Nanterre, έχει εργαστεί για το Υπουργείο Δημόσιας Υγείας, με επίκεντρο τον νόμο περί κακοποίησης των παιδιών (7/1989) και θα συνεργαστεί στο εν λόγω πρόγραμμα ως σύμβουλος ζητημάτων Ηθικής και Δεοντολογίας και
- Η κ. Jenny Gray από το Ηνωμένο Βασίλειο νυν Πρόεδρος της International Society for the Prevention of Child Abuse and Neglect (ISPCAN) που θα συμβάλλει ως εξωτερικός αξιολογητής του Έργου, έχει πάνω από 30 χρόνια εμπειρίας στην προώθηση πρακτικών, χάραξη πολιτικής και αξιολόγηση της ΚαΠαΠ και στη ανάληψη έρευνας - συμπεριλαμβανομένων διεθνών συγκριτικών μελετών - για την ανάπτυξη των κατευθυντήριων γραμμών της συλλογής δεδομένων του ChildONEurope και το συντονισμό διεθνούς ομάδας για τη συλλογή δεδομένων της παιδικής προστασίας.